

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/167434,Rozmowa-Zofia-Sokolnicka-nauczycielka-mistrzyni-szyfrow-i-poselka-Poznan-5-lipca.html>
08.04.2026, 09:33

Rozmowa „Zofia Sokolnicka: nauczycielka, mistrzyni szyfrów i posełka” - Poznań, 5 lipca 2022

W jaki sposób Polki wywalczyły sobie prawa wyborcze? Czy na to wydarzenie można patrzeć z innej perspektywy niż polityczna? Kim była Zofia Sokolnicka? Kogo nazywano „posełkami”? W jaki sposób powstał tajny alfabet Zofii? Z kim współpracowała w Lozannie? O jakie sprawy walczyła z mównicy sejmowej?

W 2022 r. roku przypada 95. rocznica śmierci Zofii Sokolnickiej. Urodzona w Krakowie w 1878 r., całe młode i dorosłe życie związana z Poznaniem. Wychowana w oparciu o polskie wartości i tradycje patriotyczne. Z wykształcenia nauczycielka, walczyła z germanizacją prowadząc tajne nauczanie języka polskiego i historii. Wspierała edukację rodziców, aktywizowała kobiety.

W czasie I wojny światowej pracowała dla Centralnej Agencji Polskiej w Lozannie, przewoziła tajne informacje dotyczące sytuacji w zaborze pruskim. Należała do najbliższych współpracowników Mariana Seydy i Romana Dmowskiego. Znalazła się w gronie ekspertów strony polskiej w czasie konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 r. Brała udział w pracach plebiscytowych na Górnym Śląsku.

Wybrana na posłankę do Sejmu Ustawodawczego w 1919 r., znalazła się w elitarnym gronie pierwszych kobiet polityków, obok Zofii Moraczewskiej, Marii Moczydłowskiej, Franciszki Wilczkowiakowej, Jadwigi Dziubińskiej, Anny Piaseckiej i Gabrieli Balickiej.

Rozmawiać będą: Olga Wiechnik – autorka reportażu historycznego „Posełki. Osiem pierwszych kobiet” i Anna Chmielewska-Metka – Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Poznaniu.